

Adevărul

BIBLIOTECA
Județului
ARA...

Arad
S.A.

Cotidian independent — J 02/nr. 65/1991

ANUL III Nr. 361

MARȚI, 7 MAI 1991

4 pagini — 3 lei

Pentru prima dată un diplomat din România în vizită la românii din Ungaria: dl. Gheorghe Ștefan, ministru al învățământului și Științei.

Vineri, 3 mai a.c., domnul Gheorghe Ștefan, ministru al învățământului și Științei, însoțit de o delegație alcătuită din reprezentanți ai ministerului aflat în subordinea sa, ai Inspectoratului școlar și Prefecturii județului Arad, precum și reprezentanți ai UDMR în Parlamentul României, au vizitat Liceul Industrial nr. 11 și Școala generală nr. 1 din Arad, după care s-au deplasat în Ungaria, în localitățile Gyula, Micherechi și Chitigbaz, unde se află puternice comunități etnice românești. După contactele cu reprezentanții Uniunii Românilor din Ungaria, Ministerului învățământului din Ungaria și ai puterilor locale și întâlnirile cu profesorii și elevii din școlile românești din localitățile menționate, domnul ministru Gheorghe Ștefan a răspuns întrebărilor ziariştilor români și maghiari. Redăm declarațiile adresate ziarului nostru:

— Domnule ministru, care este scopul vizitei dumneavoastră în școlile românești din Ungaria?

— Scopul vizitei mele și a colegilor mei este nu numai acela de a vedea și a cunoaște, ci mai mult pentru a simți ce se întâmplă în comunitățile românești din Ungaria. Ne preocupă care este situația cel mai concretă în privința învățământului și cerințelor necesare conservării etniei române. Blocarea contactelor cu românii din afara granițelor țării ne-au făcut să nu cunoaștem lucrurile decât la modul general și sporadic, uneori chiar la modul defor-

mal. Acesta este motivul esențial pentru care încă de astăzi, eu și colegii mei din minister ne-am gândit că trebuie să venim în această zonă. Mie personal nu-mi place să mă iau după zvonuri, după ceea ce se spune în presă — care poate fi corectă sau mai puțin corectă — așa că primul lucru pe care-l putem face este să vedem situația. Astăzi am discutat probleme de învățământ dar sint convins că vor veni și alți colegi de-ai mei din Guvern sau din jurul Guvernului care vor aborda și alte probleme. Sint convins că problemele comunității românești din Ungaria nu sint legate numai de învățământ dar învățământul are o pondere foarte mare, este o problemă de cultură și cel puțin în domeniul culturii — așa cum ne place să credem și să sperăm — nu există frontiere. Sigur vom căuta să reînnoim niște legături.

— Într-un fel sau altul formulați, colegii din presa scrisă și vorbită în limba română din Ungaria v-au adresat aceeași întrebare: care ar fi rolul minorităților în îmbunătățirea relațiilor româno-maghiare? Permiteți-mi să redau răspunsul dv. și cititorilor noștri!

— Nu trebuie să acordăm un rol distinct minorității, în această problemă. Eu zic — că îmbunătățirea relațiilor ține de întreaga populație. Cred că trebuie să vedem la fel lucrurile și dacă sintem români din România și dacă sintem români din Ungaria. Și în același fel dacă sintem maghiari din România sau din Ungaria.

— V-au fost adresate de redactorii unor ziare maghiare de mare tiraj, două întrebări foarte concrete: Permiteți-mi să redau, de asemenea, întrebările și răspunsurile lor pentru importanța ce o prezintă pentru cititorii noștri. Prima întrebare: „ne putem aștepta ca liceul maghiar din Arad să aibă un nume în limba maghiară?”

— Am răspuns că nu cunoșc numele liceului maghiar din Arad. Nu am încheiat cu denumirile liceelor și nici nu cred că este o problemă prioritară. Reforma învățământului ne crează altele alte probleme dar nu cred că mari personalități culturale maghiare nu vor putea da numele lor unor unități de prestigiu din România. La fel cum liceul românesc din Gyula se numește „Nicolae Bălcescu” care este un nume de rezonanță internațională, cred că Bela Bartok sau Ady, Endre pot fi nume bune pentru un liceu din România. Din păcate această politică de denumire a liceelor, de multe ori are în spate alte interese. Așa timp cât rămâne un act pur cultural, sintem deschiși la o astfel de acțiune.

— Și cea de a doua întrebare: „după părerea dvs., e posibil ca în viitorul apropiat să ființeze, aparte, Universitatea Bolyai?”

— Condițiile actuale, deci și viitorul apropiat, nu prevăd o astfel de posibilitate. Totuși, vreau să subliniez că dacă acum doi ani la Universitate...

LAVINIA STOICU

(Cont. în pag. a III-a)

Comentarii

Sfidarea iredentistă

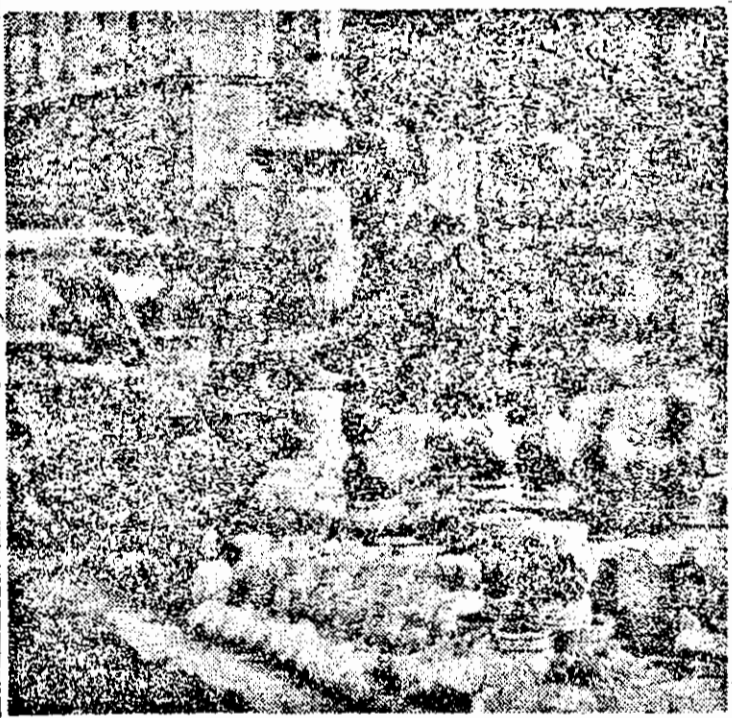
Am văzut și am privit stupefiat, vineri, 3 mai, pe programul 1 al Televiziunii române, o reluare a unei emisiuni a Televiziunii maghiare, o mostră a ce înseamnă a organiza un simpozion științific după criterii riguroase, cu o logică „implacabilă”, cu un înalt profesionalism și scribie, de pe poziții tolerante, înalt umanitare, înțind de drepturile omului, cont de prevederile Consiliului European, etc. și de cele internaționale. Această înaltă dezbateră științifică intitulată „Trecutul și viitorul Ardealului” s-a desfășurat în aprilie a.c. în Ungaria, la Eger și a tratat problemele Transilvaniei, a adoptat o serie de hotărâri în mai multe puncte, care să fie remise diferitelor forumuri europene și internaționale, s-a vorbit doar o singură limbă, pentru că aceste probleme care cred că ne privesc și pe noi, românii, au fost dezbătute doar de reprezentanți ai Transilvaniei din Ungaria, de aiurea, din lumea întreagă și de etnici maghiari din România. Deci, nici un român, chiar dacă ar fi fost din Transilvania, nu și-a putut spune părerea în această înaltă discuție, care s-a desfășurat, ca urmare, într-un spirit „democratic”, „european” și într-o unanimitate deplină.

Avea dreptate marele savant român Nicolae Iorga

când, referindu-se la președintele istoric ungur, spunea: „Jupta — adesea nici măcar științifică — împotriva dreptului românesc”. Dar ce s-a spus la acest pretins simpozion între care înclăpăire, depășește limitele decentei, a înțelegerii oricărei cauze. De la un capăt la altul, a fost un strigăt furios de „revenire a Ardealului la patria-mamă Ungaria”, de dispreț și ignorare și a altora care trăiesc pe acest pământ — românii. De fapt, despre noi nu s-a spus nimic, considerându-ne, probabil, o entitate neajutabilă, fără valoare, fără nici un drept pe acest „pământ istoric unguresc”. Dar să fim dreți, totuși adevărul istoric a triumfat, plină la urmă, în mâinile domnilor reprezentanți ai Ardealului, pentru că, spunea un distins orator, ungurii din Ardeal sint în situația kururilor, de la Trianon, deci de 70 de ani nu a existat guvern român care să asigure supraviețuirea maghiarimii din Ardeal. Deci, o soluție ar fi unitatea maghiară ori cel puțin dreptul la autodeterminare și, deci, autonomia Ardealului, după, cum spunea un distins profesor

D.Z. CERNĂ

(Cont. în pag. a III-a)

La Piață... în Arad.

Foto: AL MARIANUT

LA TELEFON 16654-ORELE 9-12
„Adevărul” LA DISPOZIȚIA DV

Gheorghe Macavel, Arad, bl. A12, face apel la conducerea salubrității să informeze public de cite ori și-au propus să ridice gunoii menajer într-o lună, ținând cont că prețul prestației s-a mărit substanțial. De asemenea, dl. Macavel face o invitație și conducerii Primăriei Aradului să mai treacă, la pas, prin oraș pentru a vedea cât de mari sint neajunsurile în privința păstrării curățeniei. ● Ileana Alexandrescu, Arad, B-dul Gl. V. Milea, relatează că în ziua de 30 aprilie a.c., soțul dumneaei a uitat într-un taximetru particular o borsetă cu acte și bani. Cu speranța că înăruul din Dacia 1300 de culoare albă, care l-a luat pe soțul dînsui la ora 7 și jumătate de la Biscrica Roșie și l-a dus pînă la Gară, va fi atât de amabil încît să înapoieze borseta uitată pe scaunul din față, după ce a plătit, îl lasă numărul de telefon unde poate fi sunată.

Acesta este 33728. ● Emilia Dehelean, Vărădia de Mureș, spune că în alte județe veterani de război primesc ceva ajutoare bănești și întreabă dacă acest lucru nu se poate rezolva și în județul Arad. Interesindu-ne la Asociația Veteranilor de război — filiala Arad, am aflat că deocamdată problema ajutoarelor bănești pentru veterani de război nu a fost legiferată. În prezent se dau doar gratuități pe mijloacele de transport. Pentru lămuriri suplimentare, vă sugerăm să vă adresați direct Asociației veteranilor de război, telefon 19962. ● Ecaterina Szabo, Arad, str. O. Terezia nr. 81-83, ne spune că deși de mai mulți ani plătește un cărușas care transportă regulat gunoii me-

Redactor de serviciu
S. TABUJA

(Cont. în pag. a III-a)

De ce se pronunță maghiarii împotriva ideii naționale

Nu ținem să facem aici un istoric al ideii naționale la români. Este suficient un examen sumar pentru a vedea atitudinea dintotdeauna a românilor pentru această idee. Respectiv, în orice epocă și sub orice domnitor care s-a remarcat cit de cit, ideea unității naționale a ființei noastre specifice sub raport național a fost un criteriu crucial. Și nu ne facem decât o datorie morală în respectul față de istorie din a aminti unor mișcări care se cred deosebit de „elevate, precum și unor părți de politici, că în istoria acestui neam au cîștigat simpatia și sufragiile poporului acei lideri și acele partide care s-au călăuzit după principiul național.

Așa după cum subliniază de altă ori marele Iorga, românii, încă de la începuturile vieții lor statale, s-au orientat în mod constant după ideea națională. Iată de ce acest criteriu ține de strategia conștiinței românești. Ea, ideea națională, nu funcționează la

român doar din cînd în cînd și numai la nivel intelectual, ci a devenit, filtrată prin atîta amar de veacuri, un instinct politic care folosește drept busolă în toate vremurile potrivnice. Și asta datorită destinului pe care l-am avut noi, românii. Prea s-au înverșunat mulți să ne rezeze ființa națională.

Noi n-am pretins și nu pretindem că și pentru alții ideea națională ar avea aceeași valoare. Ea nu are o asemenea semnificație chiar pentru vecinii noștri, maghiarii. Pentru a înțelege lucrurile mai bine, trebuie să reamintim că în istoria statului maghiar, încă de la începuturile sale cu Ștefan, s-a ridicat la rang de principiu crucial ideea „statului multinational”. Și este de înțeles acest lucru pentru vecinii maghiari. Ei au fost de la început atât de puțin încît nu aveau nici o șansă pentru constituirea unui stat pe baze naționale. De aceea, au militat pentru un stat cu mai multe nații, care să fie

supuse, evident. Cînd n-au mai rezistat, au acceptat ideea dualității cu Austria, adică o împărțire a puterii statale, dar cu condiția să aibă o serie de supuși, ce românii din Transilvania, o parte dintre sîrbi, dintre slovaci, ruteni etc. Și ei, maghiarii, nu sînt decît consecvenți cu istoria lor atunc cînd susțin ideea statelor „multinaționale”. Și circula zvonuri că se dorește în noua casă europeană o revenire la vechea „Austro-Ungaria”. Nu ne miră.

Și nu ne mai miră dacă ținem seama de cele arătate mai sus — nici de ce UDMR-ul se manifestă atât de ferm împotriva ideii de stat național. Cînd udemeristii noștri — deputați sau nu — se pronunță pentru o Constituție care să prevadă „statul multinational”, ei sint, cu toții, cit se poate de consecvenți cu istoria statului maghiar. Dar nu cu aceea a statului național unitar român.

Unitatea „Vatra Românească” Filiala Arad

Primum spre publicare

Către COTIDIANUL INDEPENDENT „ADEVARUL”

Sindicatul ARTERM R.A., din cadrul ARTERM R.A. (Întreprinderea Județeană de Termoficare Arad) prin prezenta vă aduce la cunoștință organizarea unei greve de avertisment pe data de 8 mai 1991 (miercuri) între orele 18-20 ca fiind în oprirea apei calde menajere în municipiul Arad și localitățile: Nădlac, Lipova, Chișineu-Cris, Inen, Sebiș și Moneasa, ca și a apei reci la blocuri cu P+10 etaje.

În cazul în care revendică-

rite sindicale nu vor fi rezolvate favorabil, se va declara greva propriu-zisă începând cu data de 11 mai 1991 (sâmbătă), când apa caldă menajeră și apa rece la blocurile cu P+10 etaje se vor livra către populație după următorul program:

SÂMBĂTA și DUMINICA între orele — 16-23
LUNI, MARTI, MIERCURI, JOI, VINERI — 8-15.

Lider Sindicat ARTERM R.A. Betcher Norbert

ANIVERSARI

Pentru SAMOILA VALE-RICA, „La mulți ani!”, sănătate și mulți ani fericiți alături de mine. Soțul. (169629)

Un buchet de trandafiri și un călduros „La mulți ani!” pentru Corina Varga, la împlinirea frumoasei vârste de 22 ani, îi urează părinții. (168471)

VINZARI

Vind frigider Zill 220 l, stare excepțională, mașină de spălat automată (italiană) tv, color Grundig cu telecomandă. Telefon 38645 ● Vind 100 oi plus 30 miei Cuvin 480. (5) ● Vind instalație satelit completă „Amstrad”. Telefon 30935, după ora 20,00 (7) ● Vind combină muzicală, televizor Diamant 210, diferite mobile, covor persan, Micălaca, bloc 303/3, sc. B, ap. 4, după ora 19 (168088) ● Vind videorecorder Philips, relații telefon 65545 (169661) ● Vind plug cu două braze, grape, nicovală mare de fierar, plug cu 3 fere de săpat, moară cu piatră, informații telefon 22853 (168574) ● Cumpăr 5000 bucăți cărămidă din demolări, telefon 12623 (169559) ● Vind tractor universal 45 CP, informații com. Livada nr. 242 (Trifan) jud. Arad (169316) ● Vind Mercedes Benz 200, informații telefon 41320 între orele 17-19. (169423) ● Vind televizor Telecolor nou, informații telefon 31186, după ora 17 (169430) ● Vind Olcit club stare foarte bună, informații telefon 62870 (169434) ● Vind aparată disc completă, vizibil duminică orele 17-21 Disco Lipova și motoretă Mobra, telefon 30153 (169433) ● Vind CEG Dacia 1300 august 1989, telefon 64256 (169507) ● Vind TV Grundig Super color diagonala 67 cm, telefon 36142 după orele 16 (169527) ● Vind CEC mașină 1987, telefon 13737 zilnic după orele 19 (169525) ● Vind TV color import, videorecorder, mașină de spălat vase automată, telefon 23147 după ora 17 (169523) ● Vind televizor alb-negru mare în garanție, bicicletă damă 3/4 import, verighetă, lăntșor aur 44K, telefon 11042 (169329) ● Vind dormitor stil Bidermayer telefon 36158, după ora 17 (168666) ● Vind Toyota Corola Sport stare bună de funcționare, preț 150.000 lei și faianță albă 7,5 mp, informații telefon 24045 (169313) ● Vind CEC Dacia, aprilie 1987, informații telefon 44936 (169563) ● Vind convenabil Ford Taunus 12 M. Tica Aurel, Răpsig 284 (169606) ● Vind CEC Dacia 1300 din anul 1988, Arad, str. Turdei nr. 30, telefon 40834 (169595) ● Vind tichete CEC au-

torism 3 buc. cu o vechime de 1 an. Informații telefon 14752 după ora 16 (169592) ● Vind bijuterii de aur, telefon 60995 între orele 10-18 (169593) ● Vind congelator cinci sertare, nou, informații str. Săviuști nr. 12 (169594) ● Vind dulap 4 uși, colțar noptiere, bicicletă, plăci marmoră, aspirator, masă, măsuță, telefon 12739 (163583) ● Vind CEG Dacia 1300 aprilie 1990, informații telefon 18479 (169615)

SCHIMBURI

● Schimb apartament proprietate personală 4 camere Micălaca, cu apartament 1 camere sau casă fără grădina centrală, Pirmea, variante, telefon 73401 (169637) ● Schimb apartament proprietatea Oradea, cu apartament 1-2 camere, etaj I, sau II Arad, telefon 21243 (Arad) între orele 9-12 (169439) ● Schimb apartament de stat, 1 cameră situată în B-dul Revoluției nr. 31 et. 2, cu apartament 2-3 camere, zonă centrală, informații telefon 34282 după ora 16 (marti, miercuri) (169442) ● Schimb garsonieră proprietate de stat, confort I sport, cu apartament 2-3 camere indiferent de zonă. Telefon 21805, 21110 int. 265 (169514)

INCHIRIERI

Primesc iete în gazdă (eleve), prefer din județ, telefon 13874 (169273) ● Inchiriez apartament central două camere pentru două fete, telefon 39331 (169519)

DIVERSE

„Colibri Tours” organizează excursie în Turcia cu autocarul la preț de 4500 lei și 45 DM, în 12 mai 1991, fiind asigurate două cazări la Istanbul. Asigură voucher pentru Iugoslavia cu 9 DM și 200 lei. Asigurăm transport de mărfuri și persoane intern și internațional cu microbuse VW, telefon 18228 (169575)

S-a furat această păchuleză maro, bot alb, de pe str. Posada nr. 8. Găsiturului recompensă mare. (169104)

**COMEMORARI
CONDOLEANTE**

Mulțumim familiei Ienaga Ioan Vasile pentru marele ajutor acordat în ziua de 29 aprilie 1991, când în cilpele grele a fost alături de noi. Mulțumim vecinilor, rudeniilor, colegilor, foștilor colegi, prietenilor și cunoștințelor care în ziua de 1 mai 1991 l-au condus alături de noi pe ultimul drum.

CINEMATOGRAFE

DACIA: Crimă prin iluzie. Orele: 9.30, 11.45, 14, 16, 18, 20.

STUDIO: Văduva neagră. Orele 9, 11, 13, 15, 17, 19.

MUREȘUL: Dragoste sublimă. I-II. Orele: 9, 12, 15, 18.

ARTA: Un bulgăre de huană. Ora 10 — Zbor deasupra așului cuib de cuci. Orele: 13, 15, 19. Viridiana ora 17.

PROGRESUL: I... de la Icar. I-II. Orele 16, 19.

SOLIDARITATEA: Noi aventuri pe vasul Poseidon. Ora 17. Duminică orele 15, 17.

mulțumim lui drum pe Moș Cornel. Fiica și soția. (169587)

Elveii clasei a VIII-a B împreună cu diriginta lor sînt alături de colega lor Lavinia în marea durere pricinuită de decesul tatălui și transmit sincere condoleanțe familiei. (169521)

Un pios omagiu, celui care a fost profesor URȘU PASCU. Colectivul cadrelor didactice a Liceului „Moise Nicoară” Arad. (169589)

Colectivul Policlinic Stomatologie I este alături de familia Dr. MOTOC în marea durere pricinuită de decesul mamei. Sincere condoleanțe. (169581)

Sîntem alături și împărtășim durerea familiei, prin dispariția bunului nostru vecin: profesor URȘU PASCU. (169558)

Mulțumim pe această cale tuturor celor care au participat la înmormintarea dragului nostru nr. (r) IOAN DRAGOMIR. Familia îndoliată. (G)

Lacrimi și flori pe mormintul celui care a fost studentul medicinist CRISAN DAN-DORIN, la un an de la trecerea sa în neființă. Ne-ai părăsit în momentele cele mai frumoase ale vieții cînd te-ai abătut din drumul nobililor tale idealuri. Te plîng cei care te-am iubit și cîntăm suferința tău blind și cuprînzător. Familia CRISAN și MOZACHIOREAN. (169284)

Îndurerate gânduri nestearsă amintire, însoțite scurgerea celor 3 ani în 7 mai de la dureroasa despărțire de dragul nostru MAGDIN TUDOSIE. Te vom păstra veșnic în sufletele noastre. Familia. (168176)

La 7 mai se împlinesc 5 ani de cînd ne-a părăsit scumpa noastră mamă, soacră, bunică, străbunică MERCIOIU TEREZIA. Nu te vom uita niciodată. Fiul, nora, nepoții și strănepoții. (169386)

DECESE

Cu mare durere anunț încetarea din viață a scumpei mele mame NAGY ECATERINA. În mormîntarea aro loc marți, 7 mai, orele 16.30, la cîmîtirul Eternitatea. Fiica îndoliată, Ioli și familia Tarko. (169661)

Cu adîncă durere anunțăm încetarea din viață a celui care a fost DARIDA JANOS în vîrstă de 77 ani. În mormîntarea are loc marți, 7 mai orele 16 la cîmîtirul Eternitatea. Familia îndoliată. (169618)

AEROPORTUL ARAD

Încadtează în muncă prin concurs: — mecanic auto, categoria IV—V — Mecanic mecanic, categoria IV—V

Încadrarea se face conform Legii nr. 12/1971 și 57/1974. Relații suplimentare la telefon 42070. (1080)

FIRMA „COMO” — ȘCOALA DE ȘOFERI — ARAD

Anunță suplimentarea cu 8 (opt) locuri a seriei „Mai” 1991. Informații suplimentare la telefon 31756 sau la sediul firmei, din Piața V. Roșie, Bloc 3, scara A, apart. 7 zilnic între orele 9—17 (mai puțin sîmbătă și duminică). (r)

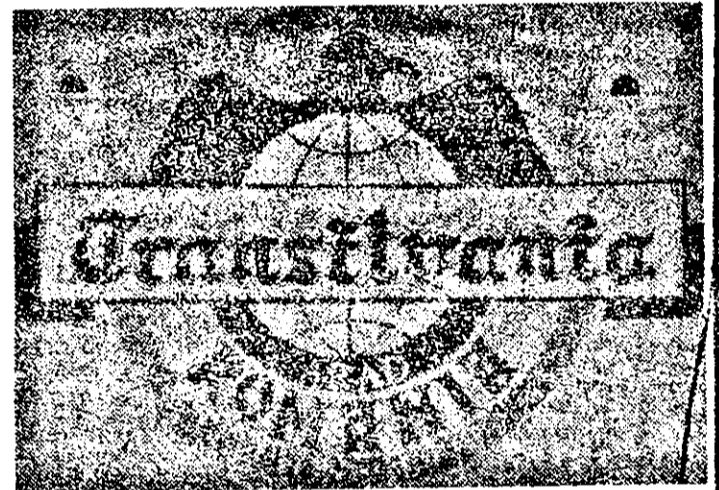
ÎNTRÎNPRINDEREA ROMITV S.R.L. ARAD

Str. Sebeșului nr. 1

ANGAJEAZA URGENT:

- inginer constructor
- arhitect
- jurist
- economist.

Vîrsta maximă pînă la 40 ani. Informații la telefon 19153. (r)

ORGANIZEAZĂ LA PREȚURI DEOSEBIT DE AVANTAJOASE EXCURSII ÎN:

- POLONIA — trei zile — tranzit prin UNGARIA și CEHOSLOVACIA, cu plecarea în fiecare duminică la ora 8. Prețul este de 2000 lei și 20 DM.
  - TURCIA — 5 zile — asigurînd una noapte cazare și una masă, la prețul de 3500 lei și 40 DM.
  - Excursie în U.R.S.S. cu durată de 3 zile.
  - IUGOSLAVIA în zilele de marți, miercuri, joi și vineri.
  - UNGARIA la cererea unor grupuri organizate.
- ASIGURĂ:**
- Voucher posesorilor de autoturisme.
  - Transport de marfă, inclusiv mobilă intern și extern.
- FACILITEAZĂ:**
- Obținerea de vize pe bază de invitație pentru ITALIA, FRANȚA, S.U.A., BELGIA, CANADA, ANGLIA, OLANDA, SPANIA și la cerere asigură transportul.
- VĂ ASIGURĂM DE CALITATEA SERVICIILOR OFERITE!**
- Oferte și informații la telefon 47773.
- FIRMA „TRANSILVANIA” VĂ AȘTEAPTĂ! (1088)**

MAGAZINUL „SELECT”

B-dul Revoluției, bloc 2 B (îngă gară) OFERĂ PRODUSE DE CALITATE DIN IMPORT LA PREȚURI ACCESIBILE

- OFERIM:**
- pantofi sport
  - blugi — de vară
  - pantaloni fantezii de damă
  - pantaloni „CARRERA” de damă
  - pantalonii de gală albi — de damă
  - bluze, pantalonii (de damă și bărbătești) model „SAFARI”
  - tricouri din bumbac cu imprimeuri
  - ȘORT BERMUDE
  - compleuri plajă (bărbăți).

STOCUL ESTE LIMITAT! MAGAZINUL „SELECT” VĂ AȘTEAPTĂ!